

~~Nf. 20.~~

DISSERTATIO HISTORICO-PHILOLOGICA
DE

IEREMIA

ET

VATICINIO
EIVS,

QVAM

RECTORE MAGNIFICENTISSIMO,
SERENISSIMO PRINCIPE AC DOMINO,

DN. FRIDERICO WILHELMO,
PRINCIPE BORVSSIAE, MARCHIONE BRAN-
DENBVRGICO, RELIQVA,

Annunte Amplisf. Collegio Philosophico,
PRAESIDE

M. CHRIST. BENED. MICHAELIS,
FAC. PHILOS. ADIVNCTO,

D. xxix. Iun. c1o 1800 XII.

IN ILLVSTRI FRIDERICIANA

H. L. Q. C.

Publicæ disquisitioni exponet

CHRISTIANVS *Berlin*/ Fridland. Megap.
S. S. Theologia & Philol. Stud.

HALE MAGDEB. LATTERIS CHRISTIANI HENCKELII, Acad. Typogr.

DISSERTATIO HISTORICO-PHILOLOGICA
DE

IEREMIA

VATICINIO

FIVS

RECTORIS MAGNIFICENTISSIMO
SERENISSIMO PRINCIPIS NOBILISSIMO
DILECTISSIMO WILHELMO
PRINCIPIS BORSSENI, MARCHIONIS BRAN-
DENBURGICO, REXBOURGENSIS

Annuntio Anno, Collegio Philosophico,

M. CHRIST. BENED. MICHAELIS,
FAC. PHILOS. ADIUNCTO,

IN HUIUSMODI EMERITIANA
M. D. C. C. C.

CHRISTIANUS ERUDITUS ERUDITUS MEGAP.
S. S. THEOLOGICUS ERUDITUS

M. D. C. C. C. C.

Q. D. B. V.

§. I.

Pus non est, Beneuo- Ratio insti-
le Lector, vt instituti nostri tuti,
rationes & scopum vberius expo-
namus. Sequimur enim hic exem-
plum Viri Maxime Reverendi, *Io.*
Henr. Michaelis, cuius sub praesidio
habita est nuperrime *dissertatio de*
Iesaja Propheta eiusque vaticinio.

Huius igitur vestigijs pro modulo nostro nos inhaeremus, pergentes in praesenti ad *Ieremiam* Prophetam, atque hoc potissimum intendentes, vt sacrarum litterarum studiosi, quibus hanc nostram opellam destinamus, breuiter hic constricta reperiant, quae lectionem diuini Vatis adgressuris, generatim ac preparationis loco praenotanda sunt. Quod vt feliciter fiat & cum legentium fructu, Summum Numen, a quo est omne donum bonum atque perfectum, demissis precibus imploramus.

§. II. Igitur *προπαιδείας ἰνεκα* enarraturis quae circa *Ieremie* No-
Ieremianum vaticinium praenotanda sunt, primo confide- mon,
randum occurrit auctoris *Nomen* *ירמיהו* c. 1, 1, 11. vel, quod
idem est, *ירמיה* Dan 9, 2. Latinis *Ieremias* vel *Hieremias*;
quod quia non magis fortuitum esse iudicari debet, quam
nomina ceterorum Prophetarum, in quibus cordatiores

A 2

qui-

quique speculum diuinæ prouidentiae cernunt; nobis ex etymologiae fundamentis edifferendum est. Triplici autem modo ab interpretibus illud exponi meminimus. Prima videlicet *Abarbanelis* explicatio est in *Praef. ad Ezech.* f. 153. d. Quippe *Ieremiam* opinatur sic dictum esse, quod, cum missionem propheticam deprecatus esset, tamen iuerit ad prophetandum *מִרְאֵת הַשָּׁמַיִם* *pra timore DOMINI*, quod edixisset hic ei: *Ne timeto ab eis, ut ne consternem te coram illis.* Inde, inquit, vocatus est *יִרְמְיָהוּ*, quasi dicas *ירמיהו* *simens a DOMINO*. Sed hanc etymologiam reiiicimus, quod non solum a formatione nominum propriorum eiusdem formæ abludit, ut mox patebit a); sed & grammaticæ repugnat, quia si *Mem* præfixum esset, ut vult *Abarbanel*, scribendum fuisset *יִרְמְיָהוּ*, non *יִרְמְיָהוּ*. Altera est vulgatio expositio, quam ab ipso quoque *Cl. Hillero* b) adoptatam fuisse miramur, quod nempe *ירמיהו* significet *Exaltatum a Domino*, q. d. *יְרֻם יְרֻם* *exaltabit DOMINVS*: quemadmodum *יִרְמִי* eiusdem notionis nomen est *Esr.* 10, 32. Ab amplectenda vero illa retinet nos grammatica analogia, quippe secundum quam fieri vix potest, ut *Tfere* ex *יִר* in compositione nominis proprii resolvatur in *Schua*, ob latentem in ea vocali mediam radicis *יִרְ*. Tertia sententia, cui nos calculum adiiicimus, explicat *יִרְמְיָהוּ* *Proiiciet* vel *Proiecit DOMINVS*: quemadmodum *יִבְנֶה יְהוָה* *adificabit DOMINVS*, quemadmodum *יִפְדֶּה יְהוָה* *Redimet DOMINVS*, ex *יִפְדֶּה יְהוָה* & *יִבְנֶה יְהוָה*. Ratione igitur significationis conuenit cum *יִרְאֵל* *proiiciet Deus* 1 Par. 26, 31. 32. & cum *יִרְדֵּה יְהוָה* *proiiciet DOMINVS*. Hæc nominis notio congrua est tum fati, tum argumento Prophetæ. Fatis: fuit enim adflictissimus Prophetarum, ita ut cum *Psalte* dicere possit: *Elevasti me & PROIECISTI ME*, *Ps.* 102, 11. unde

a) Vid. *Hilleri* Onomasticon S. p. 219. b) *Onomast.* p. 326. 508. & 853.

Ier. 15, 17. 18. queritur: *Propter manum tuam in solitudine sedi, quoniam indignatione impleuisti me: quare factus est dolor meus perpetuus, & plaga mea immedicabilis?* Sed & argumento Vatis nomen congruit: nam sicut PROIECTIONEM populi Iudaici a facie DOMINI propter peccata pronunciauit, v. g. c. 7, 15. c. 12, 7. sic eandem, cum tandem euenisset c. 52, 3. lugubri carmine complorauit Thren. 2, 1. PROIECIT Dominus, inquit, *de caelo in terram decus Israelis.*

§. III. Est autem non confundendus Ieremias Pro-
pheta cum aliis, qui in Hebræo codice eiusdem cum eo
nominis sunt. *Ομωνύμοις* enim habuit 1) principem quem-
dam Manassitarum 1 Par. 5, 24. 2) ciuem Libnensem, cuius
filia vxor Iosiae & mater Ioachasi ac Tzedekiae fuit 2 Reg.
23, 31. c. 24, 19. Ier. 52, 1. 3) Rechabitarum nonneminem Ier.
35, 3. 4) sacerdotem aliquem post captiuitatem Babylo-
nicam Neh. 10, 3. c. 12, 1.

§. IV. Quantum ad ordinem Ieremiani vaticiniū, non
idem ei locus olim, qui hodie, in Prophetarum volumi-
ne tributus fuit. Talmudistæ Ieremiam in frontispicio
maiorum Prophetarum posuerunt, subiectis ei primum E-
zechiele ac tum demum Esaia. Qua de re sic habetur in
Tract. Talm. *Baba batra* f. 14. b. *Esaías*, inquit, *est pri-
or sit Ieremia & Ezechiele ratione temporis, tamen post il-
los collocatur: quia enim libri Regum finiuntur in descri-
ptione deuastationis, & Ieremias totus est in prædicenda
deuastatione, Ezechiel vero ab initio de deuastatione, & in
fine de consolatione agit, at Esaías totus de consolatione; id-
eo iungimus prædictionem desolationis descriptioni eius,
consolationes vero consolationibus.* Eundem ordinem præ-
scribit Maimonides in *Hilchoth Thephillin* c. 7. §. 15. p. 95. &
*R. Elias in Masoreth eum in libris Germanicis & Gallicanis
obseruari asserit: quomodo dispositos Prophetarum li-
bros cognouimus non solum in duobus MSis Bibucis ac*

vno Masorethico Reu. Ministerii *Erffurtenfis*, sed etiam in MSto Regio *Berolinensi*, quod quatuor constat tomis, & MSta Masora Bibliotheca *Palatina*, testante *Buxtorff*. in *Comm. Mas.* c. 11. p. 26. b. E contrario *D. Kimchi* in prologo super Ieremiam confirmat, in omnibus MStis *Hispanicis* seruari ordinem *Prophetarum maiorum secundum tempora*: quem & *Abarbanel* praefert in Praef. ad *Esaïam*, & nos utique concinniorem esse iudicamus.

Pater Hilki-

as,

§. V. Pater Ieremiae fuit *Hilkias* c. 1, 1. Hunc autem cum ex Iudaeis c) tum ex Christianis d) nonnulli putant esse *Hilkiam*, summum sacerdotem, qui decimo octavo anno Iosue *αὐτόγεγονος* legis Mosaicae in templo reperit 2 Reg. 22, 3. 8. Quod quidem si certum foret, non minimum id in historia Ieremiae momentum faceret. Ostenderet enim, familiae splendorem adeo nullum veris Dei Prophetis privilegium a persecutionibus fecisse, ut Ieremias, quamlibet Pontificis filius, tamen conuiciis, verberibus, vinculis & ipsi tandem morti obnoxius euaserit, non secus ac Zacharias Ioiadae summi sacerdotis filius, quem Iudaei lapidibus in ipso templo peremerunt 2 Par. 24, 21. & Esaïas, qui licet regia stirpe (ut tradunt multi) prognatus, tamen ferra fuit dissectus. e) Verum, quod nobis istam sententiam inprimis suspectam reddit, *Anathothum* (ex quo noster Ieremias oriundus) non *Pinehasi*, sed *Ithamaris* familia incoluisse videtur, coll. 1 Reg. 2, 26. 27. vbi Salomo *Abiatharem*, vltimum de *Ithamaris* familia Pontificem, ad hereditarios fundos *Anathothum* ire iubet: inde vero usque ad *Babylonicam* captiuitatem *Tsadokus* vna cum posteris suis, ex *Pinehasi* familia, Pontificatum tenuit 1 Par. 5, 38. seqq. coll. Num. 25, 13. Vnde consequitur, alium

c) *Ioseph Kimchi* apud filium *D. Kimchi* in *Comm.* ad eum locum, & *Abarbanel* f. 97. c. d) *Clemens Alexand.* lib. 1. Strom. p. 328. *Abulfaragius* in *Hist. Dynast.* p. 68. aliique. e) Vid. *Dissert. de Isaïa Propheta.* §. 51.

esse Hilkiam summum sacerdotem, alium vero Hilkiam Anathoticam Ieremias patrem.

§. VI. Fuit tamen Ieremias, si familiam spectes, ex sacerdotibus seu posteris Aaronis, ad sanctum Dei ministerium peculiariter delectis c. 1, 1. ex quo ordine fuit etiam Ezechiel Ez. 1, 3. & Zacharias Zach. 1, 1. coll. Neh. 12, 16. Adeoque duplici est functus officio, sacerdotali, quod ex providentia Dei per ipsam nascendi sortem ei obtigit, & prophético, quod ex speciali & immediata Dei vocatione habuit. Ceterum vti collegas atque tribules ob neglectum officium passim castigat, ita ei sacerdotes, quasi fanatico homini, vicissim maxime restitisse & adversari esse intelliguntur, coll. c. 26, 7-11. c. 20, 1. sqq. c. 29, 26.

Familia sacerdotalis,

§. VII. Patria ejus fuit *Anathoth* c. 1, 1. quam Hieronymus in Comm. ad h. l. tertio ab Hierosolymis milliario versus septentrionem ponit. Sita hæc erat in tribu Benjaminis c. 32, 8. sed habitata a sacerdotibus, quibus olim, cum terra Canaan distribuereur, obtigerat Ios. 21, 18. Hinc facilius ad intelligendum euadit, cum Ieremias c. 37, 12. commigraturus fuisse legitur Hierosolymis ad terram Benjaminis, ut portionem inde (procul dubio ex patriæ fundis) acciperet in medio populi. Non autem abs re colligit Lightfootus f), Prophetam initio muneris sui non Hierosolymis, sed Anathothi vaticinatum, nempe donec ciues eius vitæ ipsius infidias fruerent c. 11, 21. 22. coll. c. 12, 5. 6. Id enim vel exinde fit verosimile, quod Iosias decimo octavo regni sui anno Huldam super inuento exemplari legis Mosico consuluit potius, 2 Reg. 22, 14. quam Ieremiam, qui tamen vaticinari iam tertio decimo Iosias anno occæperat Ier. 1, 2. Nimirum illa præfens erat Hierosolymis, hic Anathothi commorabatur. Dubium tamen vix est, quin posthac maximam temporis partem in metropoli exegerit, non tam sacerdotii, quam muneris prophetici causa: ut sic vaticinia ipsius cum vniuerso populo, tum Regibus atque principibus

Patria Anathothum,

f) in Chron. T. V. p. 114.

8
 moribus eo magis innotescerent. Ceterum quo animo fuerint Anathothæi in ciuem atque cognatum suum Ieremiam, liquet ex c. 11, 21. 23. & c. 12, 5. 6. Expertus enim est ipse quoque, vt complures alii, quod Christus Luc. 4, 24. ait, *Nullum Prophetam in patria sua acceptum esse.*

Aetas ac tempus vaticinationis.

§. VIII. Tempus vaticinationis suæ ipse prodidit c. 1, 3. propheticum munus obuisse se scribens inde a decimo tertio anno Iosæ, ac tempore Ioiakimi, ad undecimum vsque Sedekie annum. Vbi tamen observandum, Ioiakimi tempora complecti antecessoris ac fratris Ioaehasi, itemque successoris ac filii Iechoniae regnum, vtpote breuius, (vtrumque trimestre tantum fuit) coll. c. 22, 11. 12. 24. seqq. Computatis igitur octodecim annis Iosæ, post decimum tertium eius annum residuis (triginta enim annos ac vnum regnauit 2 Reg. 22, 1.) trimestri Ioaehasi 2 Reg. 23, 31. undecim annis Ioiakimi v. 36. iterumque Iechoniae trimestri c. 24, 8. & undecim annis Sedekie v. 18. efficietur numerus quadraginta annorum cum sex mensibus, quos inde ab initio muneris sui ad destructam vsque a Babyloniis Rempubl. Iudæam vaticinando exegit, notabiles admodum Iudaico regno, quippe ad quos Ezechielem c. 4, 6. in definiendis XL. annis peccatorum domus Iudæ, respexisse, probabilis interpretum est sententia. Sed & vltra undecimum Sedekie annum g) vitam Noster ac prophetiam protulit, primo quidem in Iudæa, in qua potestatem manendi acceperat c. 40, 1. seqq. deinde in Aegypto c. 43, 8. seqq. quamdiu vero, hoc nequit a nobis determinari. h) Hoc certum est

g) In hoc anno ideo subsistitur c. 1, 3. quod is fuerit specialis terminus partis primæ a Cap. I. vsque ad XL. vel maxime fatalis vaticinationum Ieremie. h) Nimis fabulosa sunt, quæ Moslemi apud *Herbolarium in Bibliotheca Orientali* p. 499. de longæuitate Ieremie tradunt. *Il retourna cependant à Jerusalem (ex Aegypto) quelque tems apres sa ruine, & y véquit jusqu'à l'âge de trois cent ans, selon le sentiment de quelques Musulmans, & mome de quelques Juifs.* Et paulo post: *Plusieurs*

est, adolescentem fuisse Ieremiam, cum ei propheticum munus a Deo committeretur *i*). Ipse hoc innuit, cum c. 1, 6. ad deprecandum illud munus, sermonis imperitiam & ætatem obuertit, *quoniam puer sum*, inquit. Idem confirmari potest ex c. 16, 2. Inde enim colligere licet, Prophetam, cum iam vaticinari, exorsus esset, ea fuisse ætate, qua matrimonium ordinarie solet appeti.

§. IX. Ex Prophetis autem coæuos habuit, 1) regnante quidem *Iosia*, *Sophoniam*, coll. Soph. 1, 1. *Huldam* Prophetissam, coll. 2 Reg. 22, 14. cuius tamen vaticinia in canonem Scripturæ non sunt relata, forte etiam *Habakukum*, quippe quem de Babylonica captiuitate, tanquam proxime imminente, vaticinatum esse, ex Hab. 1, 5. 6. cognoscimus; 2) tempore *Ioiakimi Vriam*, cuius propheta itidem non continetur in Scripturæ canone, sed verum tamen prophetam *k*), ab Ioiakimo occisum, Ier. 26, 20. 21. 22. 23. 3) sub *Sedekia* vero & consecutis temporibus *Ezechielem* ac *Danielem*, quorum vterque in Babylonia est vaticinatus, Ez. 1, 2. & Dan. 1, 1. seqq. Sicut contra Ieremias in Iudæa & Hierosolymis. Deus nempe, qua erat in populum suum benignitate, misericordia & fide, non vnum hoc tempore aut alterum, sed complures misit prophetas, vt Iudæi, de instantibus iudiciis crebro prophetarum testimonio admoniti, resipiscerent, excusationis falem nihil haberent. conf. Ier. 7, 13. 25. c. 25, 4. c. 29, 19. &c. Attamen & Pseudoprophetarum ferax illius ætas fuit 2 Petr. 2, 1. qui

Coæui Pro-
phetae.

B

Plusieurs Auteurs ecrivent aussi, que le Prophete Ieremie demeura mort pendant cent ans, au bout desquels il ressuscita, & véquit encore long tems sous le nom d'Osair, qui est le même qu'Esdras.

- i*) *Abarbanel* facit eum duodecim quindecimque, *Schmidius* vero viginti circiter annorum. Ceterum *A. Esra* in Comm. ad Zach. 2, 8. *Tres*, inquit, prophetarum pueri vel adolescentes, *Zacharias*, *Samuel*, *Ieremias*. conf. 1 Sam. 3, 1. seqq. *k*) Recte *Seder Olam Rabbah* p. m. 55. hunc *Vriam* inter coæuos Ieremiæ prophetas numerat. & p. 69. ait: *Eodem plane modo Ieremias vaticinabatur, quo Vriam.*

quæ DOMINI auctoritate proloquebatur ille, contrariis vaticiniis audacter conuellebant, coll. c. 14, 13. seqq. c. 23, 9. seqq. c. 27, 14. 18. &c. Hierosolymis nominatim tales fuerunt *Paschur filius Immer* c. 20, 6. & *Hanania* c. 28, 1. seqq. iique ambo sacerdotes; in Babylonia vero *Achab filius Ko-laiæ*, *Sedekias filius Maaseia* c. 29, 21. & *Semaias Neelamitæ* v. 24. seqq.

Sevas Reip.

Judaica ante

Josiam,

§. X. Ad intelligendum vero Ieremiam cum primis iu-
vat, tempora tum antegressa, tum ipsa illa, quibus vixit
ac prophetavit, ex historiis perspecta habere: etenim hi-
storia, sicut temporum, sic vaticiniorum lux est, qua dem-
ta, tenebris & caligine plena sunt omnia. Huc spectant 2
Reg. XXI - XXV. & 2 Par. XXXIII - XXXVI. Dabimus hic
potiora momenta. Effluerant, cum Ieremias propheti-
cum munus auspicaretur, *nonaginta quatuor anni*, ex quo
decem tribus Israelitici regni propter peccata sua, in primis
idololatriam, ab Assyriis deportatæ fuerant 2 Reg. 18, 9. seqq.
Quod feueritatis diuinæ exemplum licet vidissent Iudæi,
tamen non modo emendati non fuerant, sed ipsis etiam Is-
raelitis peius atque deterius se gesserant Ier. 3, 6 - 11. Ezech.
23, 11. seqq. sub impio *Manasse*, huiusque filio *Amon*, in a-
pertissima scelera foedissimamque idololatriam prolapsi,
nullis vel Prophetarum vocibus vel inchoatis Dei iudicii
reuocari se passi 2 Reg. 21, 1. seqq. 2 Par. 33, 10. Ier. 2, 30. Ita-
que Deus eadem feueritate, qua olim Samariæ, nunc tan-
dem ipsius Hierosolymæ ac Iudææ excidium decreuit 2 Reg.
21, 10. seqq. protinus exsequendum, nisi piissimi Regis Iosia
supplex humiliatio dilationem mali impetrasset, ac Domi-
nus *mançæ Dux* suæ diuitias erga populum suum commo-
frare voluisset c. 22, 16 - 20.

*siem sub Io-
sia*

§. XI. Coeperat *Iosias* puer sedecennis octavo regni
sui anno DOMINVM querere, indeque Daudicis infi-
stens viis optime ac laudabiliter prorsus regnauerat, eli-
minatis

minatis idolis non modo per Iudæam ac Hierosolymam, sed Manassiticam etiam, Ephraimiticam, ac ceteras Israelitici regni vrbes 2 Par. 34, 1-7. reparato item Templo v. 8. seqq. renouato cum Deo foedere v. 29. seqq. Pascha folemniter celebrato, ac sacerdotum classibus ordinatis c. 35, 1-19. Porro iustitiam & ius fecerat, pauperibus maxime & afflictis, Ier. 22, 15, 16. Sirac. 49, 1-6. Et, vt breues sumus, Spiritus S. ipse ei testimonium præbet, *Similem eius Regem nec ante nec post existisse, qui se ita conuerterit ad DOMINUM toto corde & animo, ac viribus omnibus, secundum vniuersam legem Moysi* 2 Reg. 23, 25. Sub hoc igitur Rege videbatur se populus Iudaicus conuertisse, indeque reconciliatum habere Deum, sublato publico idolomania cursu; certe sic blandiebantur illi sibi, coll. Ier. 2, 35. *At dicis: enim vero pura sum; omnino recessit ira eius a me.* Nihilominus tamen *Deus non reuertit ab excandescencia iræ suæ magnæ, qua exarserat ob vniuersas illas irrationes, quibus pronocarat illum Manassés* 2 Reg. 23, 26. 27. Quod paradoxon dum inculcatum a Ieremia fuit, non potuit non hypocriticum populum offendere grauitur, coll. Ier. 4, 8. *Eiulate, quoniam non recessit æstus iræ DOMINI a nobis, & v. 10. Profecto vehementer imponi passus es populo huic & Hierosolymis, dicendo, Pax erit vobis, cum tamen gladius ad animam vsque penetrauerit.* Sed ita omnino erat. nam licet Rex piensissimus anno duodecimo regni sui idolorum cultum eliminasset, 2 Par. 34, 3. seqq. tamen quam propere populus in eum relapsus fuerit, intelligi potest partim ex eo, quod Ieremias altero statim post reformationem anno (*decimo tertio Iosifæ c. 1, 2.*) tam grauitur idololatriam arguat c. 2, 11. c. 7, 17. 18. partim vero exinde, quod anno *decimo octauo Iosifæ*, cum Rex foedus Deum inter ac populum renouaret 2 Par. 34, 8, 29-32. nouo idolorum exterminio opus, ac populus ad cultum

Dei adigendus fuerit v. 33. Impietas nempe & idolorum infanus amor ita infederat animis, vt, quidquid Iofias contra statueret, summa leuitate mox ad ingenium redirent Ier. 3, 4. 5. 10. nec, vt cœperant, serio ac fideliter pergerent c. 4, 1-4. sed conuersione per hypocrisin simulata, *manerent nihilominus auersi a Deo auersione perpetua* c. 8, 5. 6. cultu ac ceremoniis externis contenti c. 6, 20. ac temeraria in eis fiducia adquiescentes c. 7, 4. quasi cum flagitiis quibusuis, ac idololatria cumprimis, bene consisterent v. 5. seqq. Igitur iusto fit tandem iudicio Dei, vt Iofias, pius cetera Rex, quod neglecta monitione diuina, & sine sufficiente causâ, contra Nechonem Ægyptium pugnare obstinasset, prælio apud Megidduntem commisso cæderetur 2 Par. 35, 20. seqq. cuius mortem populus vniuersus & Ieremias solemniter, ac merito quidem, luxit v. 24. 25. utpote non ipsi magis, quam Reipubl. luctuosam & tantum non exitialem Ier. 22, 10.

Et post Iofiam, sub Ioachab, Iofab,

§. XII. Ab eo enim tempore iudicia diuina, hucusque dilata, sub impiis pii Iosia filiiis contumacem populum premere cœperunt, grauiora in dies facta, donec Rempubl. plane euerterunt. Primo *Ioachabum*, alias *Schallumum*, feroci ingenio hominem, quod iuuante populo, sed inconsulto patris victore, minor maiori fratri Ioiakimo regnum iniuste præripuisset, Pharao post trimestrem vsurpationem regni in Ægyptum (vbi & mortuus est) deportauit, imposita prouinciæ multa 2 Reg. 23, 30-36. 2 Par. 36, 1-4. Ier. 22, 10. 11. 12. Ez. 19, 3. 4. Sic *filij Mempheos ac Taphnes verticem populi Iudaici* (vt Ieremias c. 2, 16, prædixerat) *depassi sunt.*

sub Ioiakimo,

§. XIII. Suffectus fratri *Ioiakimus*, qui *Eliakim* prius vocabatur, beneficio Nechonis, cuius fiduciarius ac fœderatus initio regni sui fuit: post fractum vero a Chaldæis exercitum Regis Ægyptii Ier. 46, 2. tandem ipse quoque ab eis anno octauo regni obsessus ac eo adactus fuit, vt in cli-

clientela Nebucadnezaris esset, atque tributa penderet. Sed cum tertio post anno, videlicet vndecimo regni sui, Aegyptiaco auxilio fretus, rebellasset 2 Reg. 24, 1. a Chaldæis iterum obsessus, captus, & in vincula coniectus, vt cum ceteris Iudæis ac magnatibus de stemmate regio (inter quos Daniel ac focii eius) & cum parte vasorum Templi, Babylonem abduceretur 2 Par. 36, 6. Dan. 1, 1-6. Ezech. 19, 5. seqq. sed in via (vt probabile est) vel occisus, vel mortuus, & cadaueris instar aliquo proiectus, sepultura caruit, dignum sceleribus suis supplicium nactus Ier. 22, 18. 19. c. 36, 30. Homo atrocis ac durissimi ingenii, contumax, superbus, regii splendoris ac deliciarum malus adfectator, ædificator sumtuosus, auarus, iniustus, sanguinolentus, & vt paucis multa, tyrannus v. 13-17. qui non contentus Vriam vatem ex Aegypto ad cædem raptasse Ier. 26, 20. nec Ieremiæ vaticinia, vno comprehensa volumine, flammis iniicere veritus c. 36, 23. 24. 25. ipsum Ieremiam & pium Baruchum ad necem quæri iussit, diuino tamen seruandos miraculo v. 26. Cuius impietatis inter alia hoc fuit præmium, quod nullum habuerit in regno successorem filium v. 30.

§. XIV. Nam filium *Iechoniam*, qui surrogatus ei fuerat, Chaldæi (forte quod male de eo suspicarentur *I*) post trimestrem cum matre eius, principibus, regiis thesauris, ac meliore populi & vasorum sacrorum parte, Babylonem deportarunt, regno ad paruum illius *Sedekiam* delato 2 Reg. 24, 8-17. conf. Ier. 13, 18. c. 22, 24-30. Quod Iechonias mitius supplicium acceperit, quam Ioiakimus & Sedekias, mox infra §. XVI. dicemus.

§. XV. *Sedekias* verò, qui alias *Matthanias*, tertius Iosifæ filius Ier. 32, 1. 1 Par. 3, 15. magnam Iudaico regno de se spem

B 3

con-

1) Ferunt in *Seder Olam Rabba* p. 71. Nebucadnezarem de Iechonia vsum dictorio: מכלבא בושא גורא טבא לא נפיק *E prauo cane catulus probus non nascitur.*

concitarať I'hren. 4, 20. verum tristi p'ædeceſſorum exemplo nil emendatus, eorundem veſtigiiſ pertinaciter inſtitit, hoc ipſo & ſibi & Reip. totale excidium attrahens: ita ut iræ ac iudicii diuini argumentum fuerit, quod ille Rex fieret, ob creſcentem in dies populi impietatem 2 Reg. 24, 19, 20. licet gratiam diuinam ac meritum neſcio quod iomniarent, qui Hieroſolymis ac in Iudæa ſub Sedekie regno ſupererant, idque non ſine ſuperba gloriatione contra Babylonienſes exules, cum Iechonia captiuatos Ezech. 11, 15. Etenim quamuis a Nebucadnezare regnum accepſiſſet viribus attritum, ut ad res nouas eo minus ſuppeteret virium 2 Reg. 24, 14. dato inſuper fidei ſacramento per DOMINVM Ez. 17, 13. ſeqq. 2 Par. 36, 13. quamuis etiam ipſe quarto regni ſui anno iter Babylonem feciſſet, procul dubio, ut fidem ſuam Nebucadnezari teſtatiorem faceret Ier. 51, 59. tamen ſollicitatus a Regibus vicinis c. 27, 3. coll. v. 9. ſeqq. inſtigatus a Pſeudoprophetiſ v. 14. ſeqq. ac denique a principibus ſuis obfirmatus c. 38, 4. 22. ſp'eta monitione Ieremie ex ore DOMINI c. 37, 2. 2 Par. 36, 12. aduerſus Nebucadnezareſem infelici omine ac proſuſ exitiabili rebellauit. Babylonii enim menſe quarto anni vndecimi Sedekie Hieroſolymam, per octodecim menſes obſeſſam, expugnarunt 2 Reg. 25, 1. ſeqq. Aegyptiis fruſtra auxilium molitiſ Ier. 37, 5. ſeqq. peſte interim ac fame horribiliter in vrbe graſſatiſ c. 21, 6. 7. &c. Sedekias a Chaldeiſ ex fuga reprehenuſ, Riblanique, vbi Nebucadnezar erat, ductuſ, filioſ ſuoſ trucidari miſerrimuſ pater vidit, ipſe excoecatuſ uinuſque Babylonem deportatuſ, combuſtiſ vrbe ac templo c. 39, 5. ſeqq.

*Specialior
conſideratio
hiſtorica 1) de
pana ad culpam
compara-
ta.*

§. XVI. Lucem inſuper ſœnerari potuerit vaticinio Ieremie ſpecialior hiſtoricarum conſiderationum biga. *hiſtorica 1) de Prior eſt hæc, quod vltimi iſſi Reges, ut contumacie ad- verſuſ DOMINVM, ſic panarum gradibus diuerſi fuerint,* ſeu

seu quod obseruari possit *quedam inter contumaciam, eo-
rum ac penam, per prophetas dictatam, proportio.* Nam *) *Iechonias*
Iechonias, tempore medius inter Ioiakimi & Sedekiae re-
gnum, prauas quidem vias sectatus est, ob quas merita ipsi
pena adnunciatur c. 13, 18. nempe captiuitatis c. 22, 24.
seqq. verum praeterea quod admodum esset iuuenis, (quae
aetas vt ad virtutes, sic ad vitia flexilis est) hoc saltem non
illaudabile habuit, quod Nebucadnezzari spontanea dedi-
tione se permisit, ac iustis Dei iudiciis cessit 2 Reg. 24, 12.
Ierem. 29, 2. ad quam submissionem obstinatio contra
Sedekias, licet Ieremias ex mandato Dei vrgeret, adduci
non potuit c. 38, 17. 18. seqq. Igitur moderatio quoque Ie-
choniae, quam Sedekiae, animaduersio fuit: quippe ex car-
cere, (in quo verosimiliter coram Deo se humiliavit) E-
uilmerodachi gratia emerfit, victum regium & eminentior-
rem super ceteros Reges, qui Babylone erant, locum in-
deprus 2 Reg. 25, 27. seqq. Ier. 52, 31. seqq. Sic & reliqua
multitudo, cum ipso captiuata, pios habuit viros, meli-
usque ac tolerabilius exilium nacta est, quam qui postea
cum Sedekia sunt deportati, quos facem & quisquilias
populi recte dixeris. Conf. inde Ier. 24. & c. 29. item Ez.
11, 16. seqq. & c. 33, 24. seqq.

§. XVII. Porro *Ioiakimus* & *Sedekias* contumaces am-
bo principes: sed Ioiakimo durius atrocisque ingenium,
quam Sedekiae, fuit. Iconem *Ioiakimi* ac specimina dedi-
mus supra §. XIII. Is quamuis aliquot ex ministris suis habe-
ret adhuc bonos ac meliora suadentes c. 36, 25. tamen his
obsequutus non est: durius proinde supplicium meritus,
ac *asini instar sepultus* c. 22, 18. 19. c. 36, 30. At *Sedekias*,
cum *Ioiakimo* comparatus, tractabilior fuit, Ieremiam ali-
quoties nec inclementer audiens, forte non adeo malus
futurus, nisi principum & consiliariorum suorum nequitia
in transuersum actus fuisset c. 38, 4. &c. Aliquo timore
Dei,

Dei, quanquam feruili & hypocritico, Sedekias adficiēbatur: Ioiakimus nullo. Hinc fata Sedekia duriora quidem, quam Iechoniae, fuerunt, utpote non captiuati solum, sed etiam excecati; mitiora tamen, quam Ioiakimi, dum placide tandem mortuus ac honesta sepultura & luctu honoratus fuit, ut multi interpretum ex c. 32, 5. & c. 34, 5. 6. colligunt *m*). Interim non est mirum, populi captiuitatem sub Ioiakimo tolerabilem, sub Sedekia exitiabilem fuisse: quippe quae ad populi potius, quam Regum peccata, proportionem habebat. Nam piorum numerus, qui Ioiakimi tempore ex aetate Iosiae supererat, sub Sedekia magis ac magis decreuit, ut parcere Deus non amplius posset. Et in hunc modum intelligimus illud veterum Hebraeorum apud *R. Sal.* in Comment. ad Ier. 37. *Sedekias*, inquit, *fuit iustus*, (comparate), *etas vero illius improba: Ioiakimus contra fuit improbus, etas vero illius* (v. g. meliores principes c. 26, 24. c. 36, 25.) *iusta*.

2) de iudiciis
Dei gradatim procedentibus,

§. XVIII. Altera harum considerationum est, quod iudicia Dei non uno statim eruperint impetu, sed cum tempore *gradatim processerint*, cumulatoria ac rigidiora in dies facta: ita ut contemplatio illorum tum *longanimitatis* tum *seueritatis* diuinæ documentum illustre praebat. Incumbat iam tempore *Iosiae* Iudaeis ira Dei grauis, sed cohibebatur adhuc in gratiam optimi Regis 2 Reg. 21, 13-19, 20. prophetis interim crebro ac serio, licet frustra, populum ut resipisceret cohortantibus c. 25, 3. seqq. conf. 2 Par. 36, 15. 16. Ariditatis tamen ac sterilitatis praedidio

(quo *m*) Quibus omnino concinunt, quae in *Seder Olam Rabba* p. 81. scribuntur: *Obiit Sedekias, super quo hunc planctum institerunt, Haui qui mortuus est Rex Sedekias, bibens feces omnium superiorum aetatum! Ut impleverit illud Ier 34, 5. Probandus igitur non videtur Arabs Christianus, Abu Saragius, qui in Historia Dynastiarum p. 70. scribit, Sedekiam oculis orbatum, in captiuitate sua molam a fini instar circumagere coactum, mortuique cadaver extra muros praeternum canes vorasse.*

(quo populus de agenda pœnitentia efficacius moneretur) ira Dei se exerebat Ier. 3. 3. c. 12, 4. 13. c. 14, 1. seqq. atrocius post mortem Iosæ eruptura. Eo enim cæso, Aegypti Rex grauis Iudææ fuit, coll. supra §. XII & post eum multo magis Rex Babylonæ, coll. §. XIII, seqq. Porro *Sedekias* potuisset, si voluntarie se Chaldæis (vti iusserat DOMINVS) dedidisset, grauius malum euitare c. 38, 17. vt neque vrbs cum templo combusta v. 18. 23. neque ipse, trucidatis filiis ac primoribus, excæcatus fuisset c. 39, 6. 7. verum hunc supplicii cumulum vltra decretam a Deo captiuitatem ipsi tum sua tum populi contumacia attraxit. Ita cum populi pars maior ac potior a Babyloniis esset abducta, Nebucadnezar tenuioribus, quos in terra reliquit v. 9. 10. præfecit Gedaliam, vt in qualemcunque Remp. rursus coalescerent c. 40, 11. Sed & hoc beneficio indignos fuisse, euentus commonstrauit, Gedalia per insidias occiso c. 41, 1. seqq. Immo licet reliquiis Iudæorum, etiam post interfectum Gedaliam, Ieremias Dei nomine bona polliceretur, si in terra mansuri essent, tamen populus, qua erat cæcitate & obstinatione, mandato DOMINI non obsequutus, in Aegyptum concessit, ibique in turpissimam idololatriam publice relapsus c. 44. tandem gladio, fame, peste absumtus c. 42. & 43. præter admodum paucos c. 44, 28. Ita igitur quo maior indulgentia Dei fuit, eo deteriores facti Iudæi: ac vicissim, quo illi deteriores facti, eo maiorem Dei rigorem in se experti sunt.

§. XIX. Habes, Lector, in quæ tempora Noster inci- *Ieremia facta,*
derit: lamentabilia profecto ac deploranda Thren. 3, 1. seqq. quia Spiritu S. teste, ad eum corruptionis gradum sue at prociuum, vt parcendi nullus tum locus superesset 2 Reg. 24, 4. Ier. 15, 1. seqq. tanta videlicet ac tam desperata erat populi contumacia. Itaque vel coniectando intelligi potest, quomodo Ieremias ab improbo populo fuerit acceptus?

ptus? n) Nempe concitavit in te concionibus tuis, non Regum modo ac principum tyrannidem, sed cleri etiam ac totius populi odium c. 1, 18. 19. derisiones, calumnias, probra, insidias, maledicta, carceres, verbera ac durissima passus vincula c. 11, 18. seqq. c. 12, 5. 6. c. 15, 10. c. 18, 18. seqq. c. 20. c. 26, 7. seqq. c. 32, 3. c. 36, 26. c. 37, 13. seqq. c. 38. ita ut haud temere optarit, alicubi desertorum habitare se in casula, a populi sui perfidia malitiaque femotum c. 9, 1. seqq. Attamen DOMINVS contra omnes aduersariorum machinationes ipsi, ut c. 1, 18. promiserat, *murus abeneus* fuit, liberando eum a periculis & malis c. 26, 24. c. 38, 13. praestando illi auctoritatem ac reuerentiam apud ipsos hostes c. 15, 11. coll. c. 21, 1. 2. c. 37, 3. c. 42, 2. conciliando denique Nebucadnezaris gratiam c. 39, 11. 12. vnde factum, ut libertatem in Iudæa manendi impetraret c. 40, 2. seqq. Tandem inuitus cum Barucho in Aegyptum abstractus c. 43, 6. a tribulium contradictionibus & odio non magis, quam in Iudæa, immunis fuit, c. 44, 15. seqq. Quem vero exitum habuerit, de hoc admodum auctores dissentiunt. Quidam o) per annos multos sine prophetiis in Aegypto substituisse vsque ad diem mortis suæ; alii a Nebucadnezare, cum hic anno regni sui vigesimo septimo (Ezech. 29, 19.) Aegyptum occupasset, vna cum Barucho in Babyloniam p) translatus; alii q) ex Aegypto Hierosolymam reuertisse, ac paulo post

redi-

- n) De Ieremia Siracides c. 49, 9. ἐκάνωσαν γὰρ αὐτὸν, inquit; seu Male tractauerunt illum.
- o) Huic sententiae addicti sunt A. Esra & Abarbanel, coll. huius Comment. in Ierem. 1, 4. seqq. fol. 98. b.
- p) Sic est in Seder Olam Rabba p. 77. At auctor Schalscheleb Hakkabala f. 20. a. Edit. Cracov. Nebucadnezar, inquit, captis Aegypto ac Tyro, accepit Iudæos, qui illic & in Ammonitide ac Moabitide, finitimisque Iudææ prouinciis erant, & in his Ieremiam atque Baruchum, ac duxit eos Alexandriam Aegypti.
- q) Herbelotius in Bibliotheca Orient. pag. 498, ex mente plurimorum

Mos-

reditum obiisse, ferunt: Orientalium denique Christianorum *) traditio est, eum a Iudæis in Aegypto obrutum lapidibus, ossaque eius postea Alexandri M. iussu Alexandriam translata ac honorifice sepulta. Quæ, cum fabulosa partim, partim incerta sint, missa nos facimus aut saltem in medio relinquimus.

§. XX. Tantæ autem ac tot aduersitates animum Prophetæ nequaquam absterruerunt, quin & munere suo fideliter defungeretur, & tenerrimo simul esset in populum suum amore. Deprecatus est quidem prophetiæ munus c. 1, 6. partim ex timore hominum, partim ex ineptitudinis suæ sensu; ita tamen, vt vrgenti DOMINO ac vires promittenti, contra exceptiones carnis lubenter paruerit. Sic similiter humani quid passus est, dum c. 12, 1. seqq. suas omniumque fidelium afflictiones cum iustitia & bonitate Dei committit; item dum c. 20, 7. seqq. fugerente carne abstinere voluit ab adnunciatione verbi divini, tot passiones ac probra sibi concitante: verum has tentationes eum mox repressisse ac superasse, diuino auxilio & finis gloriosi intuitu erectum, indidem cognoscimus. Omnino Iudæorum persecutiones adeo animum illius non exasperarunt, vt intima potius commiseratione c. 8, 23. & populum suum pæne excessu quodam amoris populum suum amplexus, ^{Amor ergo} ^{& populum suum} ^{am.}

C 2

inter-

Moslemorum: Il retourna cependant à Ierusalem - - l'opinion la plus commune est, qu'il mourut peu après son retour à Ierusalem.

*) Idem Herbelotius loc. cit. Sic Abulfaragius p. 71. Profectus est, inquit, Ieremias in Aegyptum, ubi quidam e Iudæis prebensum putco incluserunt; deinde e ductum lapidibus obruerunt, ita vt moreretur; sepultusque est in Aegypto: vnde cum urnam eius Alexander tempore suo, in Alexandriam transtulisset, ibi sepultus est. Addit Suidas sub voce Κεγόλας, cum Alexander Ieremie Prophetæ ossa ex Aegypto Alexandriam transtulisset, eundem Prophetam serpentes in fluuio occidisse. Lapidibus obrutum in Aegypto fuisse, ipse etiam refert R. J. Gedalia in הלשילת הקבלה f. 96. b.

intercessionibus apud Deum eo vsque infiterit, vt inhiberi aliquoties a Deo debuerit c. 7, 18. c. 11, 14. c. 14, 7. u. feqq. Quod contra calumnias principum, qui Ieremiam infesto erga populum animo esse (c. 38, 4. & c. 43, 3.) criminabantur, obseruandum est. Attamen pertinaciter malitiosos iusto Dei iudicio aliquando reliquit potius, quam deuouit c. 6, 11. c. 18, 21. 22. 23. c. 20, 12. Qua modestia & reuerentia erga superiores fuerit, exemplo patescit ex c. 26, 14. 15. c. 37, 20.

*Argumentum
prophetiae,*

§. XXI. Argumentum totius prophetiae, vt c. 1, 10. exprimitur, consistit I. *in euellendo, destruendo, perdendo:* quo pertinent comminationes, tum *contra gentes*, tum in primis *contra Iudeos*, de fame, peste, gladio & totali totius terrae, urbis ac templi per Chaldaeos excidio, propter enormia incolarum flagitia, nominatim idololatriae, quae propterea grauius arguit. s) II. *Edificando & plantando:* quod facit triplici potissimum ratione, dum promittit Iudaeis a) *immunitatem ab instanti excidio urbis ac terrae*, si verbo Dei obediant, seque sua sponte Chaldaeis permittant; reliquiis vero, post fata populi Iudaici in terra sua relictis, incoluitatem, si in terra manere velint; C) *reditum ex Babylonia post captiuitatem LXX. annorum t);*
ad

s) Breue harum comminationum compendium exhibet Cap. 1. sub duplici symbolo, ac duabus propositionibus, 1) quod *vigilet Deus ad exsequendum verbum suum* v. 12. 2) speciatim vero, quod *uenturum sit malum a borea* (h. e. Babylonico imperio) *super omnes incolas terrae* v. 14.

s) Terminus ille LXX. annorum in Ieremia admodum est notabilis. Lubet ergo, hic subiicere computum illorum, ex Scriptura S. quantae fieri potuit diligentia compilatum. Primo igitur notetur studiose, *annum quartum Ioiakimi esse primum Nebucadnezaris*, coll. Ier. 25, 1. Inde igitur si Nebucadnezaris tempora metiamur, eius regnum *quadraginta quinque* habebit annos; sc.

ab

ad quam promissionem Daniel inprimis respexit cap. 9, 2. Efdras c. 1, 1. & secundum nonnullos Zacharias c. 1, 12. & c. 7, 5. & 7) quod primarium est, *aduentum MES- SIAE*, cujus personam, officium, beneficia & regnum luculenter describit, inprimis c. 23, 30. & 31.

§. XXII. Duæ sunt *partes libri generales*, I. *VATICINIA ad POPVLVM DEI*, Israelem & Iudam inprimis, subdividenda rursus in ea, quæ 1) ab Iosæ decimo tertio anno ad vrbs vsque excidium publicata, a Cap. I. vsque ad Cap. XXXIX. item c. XLV. coll. frontispicio libri c. 1, 1. 2. 3. 2) quæ post vrbs excidium ad Iudæorum reliquias partim in Iudæa, partim in Ægypto habita sunt, adspersis huius temporis historiis, c. XL-XLIV. collato nouo huius partis titulo c. 40, 1. II. *VATICINIA contra GENTES*, Ægyptios, Philisthæos, Moabitas, Ammonitas, Iudæos, Damascenos, Cedarenos, Hatforenos, Elamitas i-

Partes eiusdem,

C 3

pfo-

ab anno quarto ad vndecimum Ioiakimi, coll.

2 Reg. 23, 36. annos 8. - -

regnante Iechonia 2 Reg. 24, 8. - - - menses 3.

annos captiuitatis Iechonia, Ier. 52, 31. - 37. - - qui

conficiunt summam 45. annorum & 3. mensium.

Attendamus porro, Ægyptum Babylonis paruisse quadraginta annos, coll. Ezech. 29, 11. 12. 13. quorum initium annum vigesimum septimum captiuitatis Iechoniae s. trigessimum quintum Nebucadnezaris non anteuertit, coll. Ezech. 29, 17. seqq. cum v. 1. 2. Demamus igitur de quadraginta illis annis decem, quibus viuo adhuc Nebucadnezari subiecta Ægyptus fuit: sic pro successoribus eius supererunt triginta anni ruitus Ægypti. Vnde conficiuntur 75. anni & 3. menses. Iam supponimus, annos istos feruentis Ægypti excurrere ad finem 70. annorum Ieremiae, coll. Ier. 25, 11. 12. cum v. 19. Supponimus porro, hos 70. annos cum Nebucadnezaris nepote Belsathare terminari, coll. c. 27, 7. & Dan. 9, 2. 1. c. 5, 30. c. 6, 1. Inde igitur si regrediamur, *initium septuaginta annorum incidit in annum octauum Ioiakimi*, quo hic Nebucadnezari seruire cœpit, coll. 2 Reg. 24, 1.

plōsque Babylonios, c. XLVI-LI. (Caput LII. est velut historica appendix) coll. huius partis inscriptione generali c. 46, 1. Quæ vero c. 25, 9. seqq. & c. 27, 1. seqq. *contra gentes* scripta reperiuntur, tantum prodromi & compendii instar sunt.

Ordo vaticiniorum Ieremias.

§. XXIII. Hæc vaticinia Ieremias, iussu Dei, in litteras vniuersa retulit, vt & cœnis prælegerentur c. 36, 2. seqq. & posteritati, ad quam plurima pertinebant, inseruissent c. 30, 2. seqq. coll. v. 24. Sed & hoc certum est, ipsū quoque ordinem, quo prophetiæ per totum librum dispositæ sunt, ab Ieremia esse, etiamsi temporum rationibus, seu chronotaxi, non sit ad commodatus, coll. c. 25, 3. Huius vero dispositionis vtut possit qualiscunq; ratio & nexus inueniri, maxime ex argumenti cognatione; tamen, teste *Lightfoot* in Chronol. V. T. difficilis subinde est, & nonnullibi pæne *admiratus*. *Non enim cura erat Prophetis (sunt verba Hieronymi ex Comment. eius in c. 25, 1.) tempora conseruare, quæ historie leges desiderant; sed scribere, vnicuique audientibus atque lecturis vile nouerant.*

Eorundem chronotaxis.

§. XXIV. Quoniam vero ad intelligendum eo rectius vaticinia multum *chronotaxis* valet; itaque singulas prophetias secundum temporis rationem breuiter hic in gratiam Lectoris digeremus.

Ad IOSIÆ tempora referuntur

c. I. - XII.
c. XIV. XV.
XVI.

Sola quidem c. I, 2. & c. III, 6. IOSIÆ tempus expressum præ se ferunt; attamen inde a c. I. vsque ad c. XII. inclusif. nullum adparet vestigium, ex quo colligi possit, ordinem temporis fuisse transpositum. Relinquenda sunt igitur ista capita, iudice *Lightfoot*, eo loco & ferie, qua collocata. Sed præterea Iosia temporibus, vt videtur, accensenda sunt c. XIV. XV. & XVI. Nam c. XIV. agit *de ariditate*, coll. v. 1. de qua Ieremias sub Iosia prædixit, coll. c. 3, 3. 4. 6. c. 5, 24. c. 8, 13. 20. c. 9, 10. 12. c. 12, 4. XVtum vero cum sine præcedentis archissime coheret,

ceu

ceu responsum ad Prophetæ intercessionem: neque v. 4. ab Iosia tempore abludit, coll. 2 Reg. 23, 26. seqq. Sic & c. XVI. eo est tempore editum, cum forte iuuenis adhuc Ieremias de matrimonio cogitaret v. 2. quod vix potest, nisi Iosia regnante, accidisse, licet *Lightfoot* aliter sit visum: nam Prophetæ sub initium Regis Ioiakimi probabiliter iam annum quadragesimum agebat, coll. c. 25, 3. Denique c. XLVII. editum *ante percussam a Pharaone Gazam*, & c. XLVII. ad vltima Iosia tempora, aut proxime post fata eius referendum videtur, licet alii ad Sedekia tempora referre malint.

Hoc vero concedimus, c. XVII. XVIII. XIX. & XX. ad *Ad IOIAKI-*
IOIAKIMI regnum pertinere. Nam c. XVII. arguit 1) *MI tempora*
duciam in Ægyptiaco auxilio v. 5. 2) opes iniuste corrasas *c. XVII. XXX*
v. 11. quorum vtrumque *Ioiakimo* peculiariter proprium *XIX. XX.*
fuit, coll. 2 Reg. 23, 34. Ier. 22, 13. 17. 3) vix ausus fuisset Pa-
schur Ieremias tam petulanter insultare sub Iosia, vti fa-
ctum legimus c. XX. quod vero per v. 1. cum præcedenti-
bus c. XVIII. & XIX. arcte copulatur, licet annum, in quem
inciderint, determinare nequeamus. Ceterum c. XXII. *c. XXII, 1-23.*
1-23. pertinet *ad prima* ac florentiora *Ioiakimi tempora*,
coll. v. 18. cum haud ita pridem *Schallum* seu *Isachasus* in
Ægyptum deportatus fuisset, coll. v. 10. 11. 12. Ei vero con-
nexum est sequens c. XXIII. quippe quod directum est it-
idem contra malos pastores seu Reges v. 1. contra quos *c. XXIII.*
fuerat c. XXII. Succedit c. XXV. *quarto Ioiakimi anno*
editum v. 1. sicut & pleraque vaticinia contra gentes, ex-
ceptis tantum illis, quæ expressum editionis tempus ab *c. XXV.*
hoc diuersum præferunt. Etenim v. 13. diserte prouoca-
tur ad prophetias contra Babylonem aliasque gentes, cum
remissione ad alteram libri partem, quæ *contra gentes* in-
scribitur c. 46, 1. Huc igitur refer c. XLVI, 1-12. contra *c. XLVI, 1-12.*
Ægyptios, seu exercitum Nechonis, eodem anno prope
Cir-

- c. XLVIII. *Circesum* a Chaldeis caesum v. 2. item c. XLVIII. contra
 c. XLIX. *Moubitas*, c. XLIX. contra *Ammonitas*, *Idumaeos* ac *Syros*,
 c. L. LI, 1-59. tandemque c. L. & LI, 1-59. contra *Babylonios*: quippe
 his omnibus supra c. XXV. praesufum fuit. His demum
 subiungimus c. XXVI. eodem anno probabiliter editum:
 c. XXVI. nam quod v. 1. de *initio regni Ioiakimi* habetur, facile ex
 c. 28, 1. cum hac sententia conciliatur. Porro sequitur c.
 c. XXXVI. XXXVI. cuius initium v. 1-9. ad *quartum Ioiakimi an-*
num exeuntem spectat, cetera v. 9. feqq. ad *quintum*, quo
 celebratum est Hierosolymis ieiunium extraordinarium,
 procul dubio, quod, caso federati Nechonis exercitu,
 iam propius a Nebucadnezare periculum immineret. Quo
 tempore ad *Baruchum*, cuius opera ad describendum ac
 praeslegendum haec vaticinia Ieremias fuerat usus, verbum
 fit DOMINI, c. XLV, coll. v. 1. Et hic demum succedit
 c. XXXV. incidens in *octauum circiter annum Ioiakimi*,
 e. XLV. & XXXV. cum iam Nebucadnezar non amplius immineret, sed actu
 in Iudaeam irrupisset, coll. v. 11. Vid. §. XIII. & *Lightfoori*
 Chron. p. 120.
- Ad IECHONIAE tempo-
 ra c. XIII. Sub IECHONIAE regno, quod perbreue erat, edi-
 ta sunt c. XIII, coll. v. 18. qui ad Iechoniam potius, quam
 Ioiakimum quadrat; & c. XXII, 24. feqq. quod vaticinium
 praecedentibus contra *Ioachasum* ac *Ioiakimum* iungitur ob
 & c. XXII, 24. parallelismum rei: nisi malis cum antecedentibus ad Ioi-
 feqq. kimi tempora reitcere v. 18. & anticipationem statuere
 propheticam.
- Ad SEDEKIAE tempo-
 ra c. XXIV. Ad SEDEKIAE regnum referri debet c. XXIV. de
 c. XXIV. *duobus ficum calathis*, editum post Iechoniam deporta-
 tum v. 1. ita vt capite 29, 17. ceu praecedaneum respicia-
 tur. Item c. LI, 59. feqq. incidens in *quartum Sedekie an-*
 c. LI, 59. feqq. *num*, quo Babylonem ipse cum comitatu profectus v. 59.
 c. XXVII. Et huic demum, ex mente *R. Salomonis* & *Seder Olam*,
 XXVIII. subiicienda sunt c. XXVII, XXVIII. & XXIX, quippe eod-
 XXIX. dem

dem anno, & probabiliter quidem post reditum Sedekiae ex Babylone, edita, coll. inscriptione c. 28, 1. vnde & praecedenti c. XXVII. suum tempus constat, vtut quartum Ioiakimi annum praefixum habeat, quae *ἐναρξισ Φάβεια* resolvitur alibi. Aptissime vero cum c. XXIX. quod pseudo-prophetarum temerarias de restituendo Israele pollicitationes conuellit, iunguntur c. XXX. & XXXI. vbi verum solatium ex mente Dei substituitur: quibus adde c. XLIX, 34. seqq. Posthac cum obsideri vrbs a Chaldaeis coepisset, facta est prior Sedekiae ad Prophetam legatio c. XXI. cui post interpositum c. XXXIV. (editum enim hoc est, cum Chaldaei, soluta obsidione, suppetiis Aegyptiacis obuiam iuissent v. 22. nec dum esset Ieremias carceri inclusus v. 2.) succedit altera Sedekiae legatio c. XXXVII. itidem tempore obsidionis soluta facta, coll. v. 4. 5. cum Ieremias in carcerem iam esset coniectus v. 12. seqq. Hic edita sunt c. XXXII. coll. v. 2. & c. XXXIII. coll. v. 1. Inde sequuntur c. XXXVIII. coll. v. 28. & c. XXXIX, 15. seqq. ac tum demum huiusdem capituli XXXIX. v. 1-14. quae commata ad vltima Sedekiae, sub & post expugnationem vrbs, spectant. Adiungi his potest, aut ad extremum vsque referuari, c. LII. ex quo plurima saltem huc pertinent.

Post excidium vrbs prophetias edidit Ieremias, primo in Iudaea ad reliquias suae gentis c. XL, XLI. ac XLII. deinde in Aegypto contra pertinaces partim Iudaeos, partim contra Aegyptios c. XLIII. XLIV. quo verosimiliter referri etiam debet c. XLVI, 13. seqq.

§. XXV. Quod ad stilum Ieremiae, Hieronymus qui dem in Prologo Comment. iudicat, *Ieremiam, etsi sensibus par sit, tamen sermone quidem apud Hebraeos Esaiam & Oseam, & quibusdam aliis Prophetis rusticiorum videri; simplicitatemque eloquii ei a loco, in quo natus est, accidisse.* Indeque procul dubio P. Cuneus lib. III. de Republ. Hebr.

D

c. 7.

c. 7. *Ieremie omnis maiestas*, inquit, *posita in verborum ne-*
Abarbanelis; *glectu est. adeo illum decet rustica dictio. Abarbanel item*
 in Præf. Comment. ad Ier. f. 96. b. opinatur, *vti eum sti-*
lo minus accurato ac eleganti. Quod probare præsumit
 ex frequenti ellipse, enallaga particularum אַל & לַע, ge-
 neris item, numeri, temporis ac personarum, crebro de-
 nique vsu metatheseos per ὕστερον κρείτερον: cuiusmodi an-
 omalias concedit quidem in ceteris quoque Prophetis,
 sed rarius, reperiri. Quin & orthographiæ minus eum
 peritum fuisse, argumentatur ex *Kriian* & *Cthibban*, quo-
 rum in prophetia Ieremiæ sit maior, quam in ceteris li-
 bris, copia. Causam huius rei in ætate Ieremiæ sibi in-
 venisse videtur, quod admodum adolescens cœperit pro-
 phetare, cum accurati & ordinatioris sermonis nondum
 peritus esset, coll. c. 1, 6. Sed vt *Hieronymi* & *Cunei* aucto-
 ritas nullam nobis assentiendi necessitatem imponit,
 sic multo minus temerariam illam *Abarbanelis* κείριον ad-
 mitimus. Nam si Vatis pueritia defectum loquendi ha-
 buit, potuisset vtique cum progressu temporis sibi aptius
 dicendi genus comparare, ita vt virilem consecutus æ-
 tatem, sub Ioiakimo ac Sedekia ordinatius cum loquere-
 tur tum scriberet. Quid? quod orthographia vaticinio-
 rum Ieremiæ ne eius quidem sit, sed *Baruchi*, qui ex ore
 discitantis Ieremiæ descripsit c. 36, 4. 18. pro quo
 bonum nobis contra *Abarbanelem* præiudicium facit ei-
 us titulus סופר *scriba*. Quod vero enallagas ac meta-
 theses Ieremiæ allegat, adeo nullius momenti est, vt istæ
 figuræ, tanquam ceteris etiam Prophetis solemnes, partim
 Hebræo idiomati communes, partim propheticæ sub-
 limitatis sint. Nec melius succedit argumentum a mul-
 titudine τῶν *Cthibban* & *Kriian*, in quo temere supponit,
Kriian non esse, nisi emendationes seu explicatio-
 nes marginales, ab *Esdra* factas secundum genium lin-
 gue

gue & nexum textualem, his quidem in locis, ubi scriptores sacri, propter minus sufficientem vel linguae vel grammaticae Hebraeae notitiam erronee scripserint: quae sane hypothesis alibi copiosius conuelli meretur; quippe quae scriptores Θεορευτοὺς pene omnes imperitum facit vulgus, & Abarbanele multum indoctiores.

§. XXVI. Enim vero Ieremiam a rusticitate & ignorantia linguae facile, credo, absoluet, quisquis recogitauerit, 1) patriam ipsius *Anathothum* tribus tantummodo milliariis ab Hierosolyma distitisse, 2) urbem fuisse sacerdotalem, coll. §. VII. ubi enim magis pura fuerit Hebraea dialectus, quam Hierosolymis ac in vicinia? magisque culta, quam apud sacerdotes? Et quamuis forte rusticius fuisset genus dicendi Anathothiticum, tamen 3) Ieremias maiorem forte aetatis partem Hierosolymis, quam Anathothi, exegit, dictioni proin Hierosolymitanæ probabiliter adfuerit. Quod vero maxime Ieremiam ab ignorantia sermonis vindicare potest, sunt 4) *THRENI* eius, admirabilis eloquentiae testes. Recte enim *Sanctius*, *Quod stilum*, inquit, *Ieremias habuerit elegantem & grauem, satis docent Lamentationes, - - quibus nihil habuit antiquitas grauius, numerosius & sonantius.* Ceterum si cui nihilominus dictio Ieremiae simplex ac tristis videtur, meminert is, animum quoque & tempora Ieremiae fuisse tristia, atque elegantiae adfectionem defugisse: sciat vero & hoc, simplicitatem diuinam plus sapientiae, ponderis ac efficaciae habere, quam omnes omnium oratorum rhetoricationes. Quam efficaciam vt sentiant, quotquot diuinum Vatem legunt, ex animo precamur.

FINIS.

ADDITAMENTA.

I.

Ieremiam Barucho prophetias suas ad describendum distasse, liquet ex Ier. 36, 4. seq. & v. 32. nequaquam tamen *in carcere*, ut Heideggerus in *Enchirid. Bibl.* ex Cap. 36, 5. male intellecto collegit. Si carceri fuisset iam tum inclusus, quomodo principes v. 19. potuissent dicere Barucho: *Age, absconde te, tu & Ieremias, ut nesciat quisquam, ubi sis.* Aut quomodo sic *latitasset* v. 26. ut inueniri non possent? Illud igitur צָרַר, quod errori occasionem dedit, de alio quouis *impedimento* potius, quam *carcere*, explicamus.

II.

Iudæi in *Sohalscheleth Hakkabbala* fol. 19. b. & *Iuchasin* fol. 12. b. tradunt, Sophoniam prius vaticinatum, quam Ieremiam. *Sophonias*, inquit, *accepit ab Habakuko A. 3280. post creationem mundi; Ieremias vero a Sophonia A. 3316.* Sed ingens hic est parachronismus. Nam si Sophonias 36. annis Ieremiam vaticinando præuertisset, sequeretur, eundem Sophoniam 15. annis prius, quam Iosias in rerum natura esse, ortum. Quippe Ieremias propheticum munus est auspicatus, cum Iosias decimum tertium annum regni, vitæ vero vigesimum primum ageret, Ier. 1. 2. 2 Reg. 22, 1. Quomodo vero id conuenit cum inscriptione *Sophon. I. 1.* ubi verbum Domini factum ei legitur *in diebus Iosia?* Probabiliter Sophonias serius, quam Ieremias, sub Iosia vaticinari cepit: quia is c. 1, 8. in filios Iosia ob luxum in vestibus inuehitur, qui sub auspicio Ieremianæ prophetiæ partim nondum nati, partim vero admodum pueri erant.

III.

Abaranel in præf. ad Ier. fol. 96. a. b. Ieremiæ gradum prophetiæ proximum a Mose asserit, ex 14. conuenientis illorum, v. gr. quod vterque fuerit ex tribu Leui, vterque detrectauerit legationem, vterque 40. annis propheticum munere functus, vtrique tribules se opposuerint, vterque extra terram sanctam mortuus ac sepultus &c. Et propter has similitudines arbitratur cum veteribus in *Pfiska rabbathi*, Ieremiam esse prophetam illum Mose parem, Deut. 18, 15, 18. Verum vtut magnus nobis propheta sit Ieremias, Abaranelis tamen iudicio non subscribimus, quia 1) externis tantum euentibus nititur quorum pars etiam aliis prophetis cum Ieremia communis, 2) inuoluit *παρεγγυησιαν* egregii illius vaticinii de Messia Dent. 18, minime ferendam; 3) Abaranel ipse sibi non constat, nam in *præf. ad Esa.* fol. 1. d. ait contra, *prophetiam Iesaiæ feramque & gradum eius fuisse excelsores & perfectiorem gradibus ceterorum prophetarum omnium.*

Te 2608

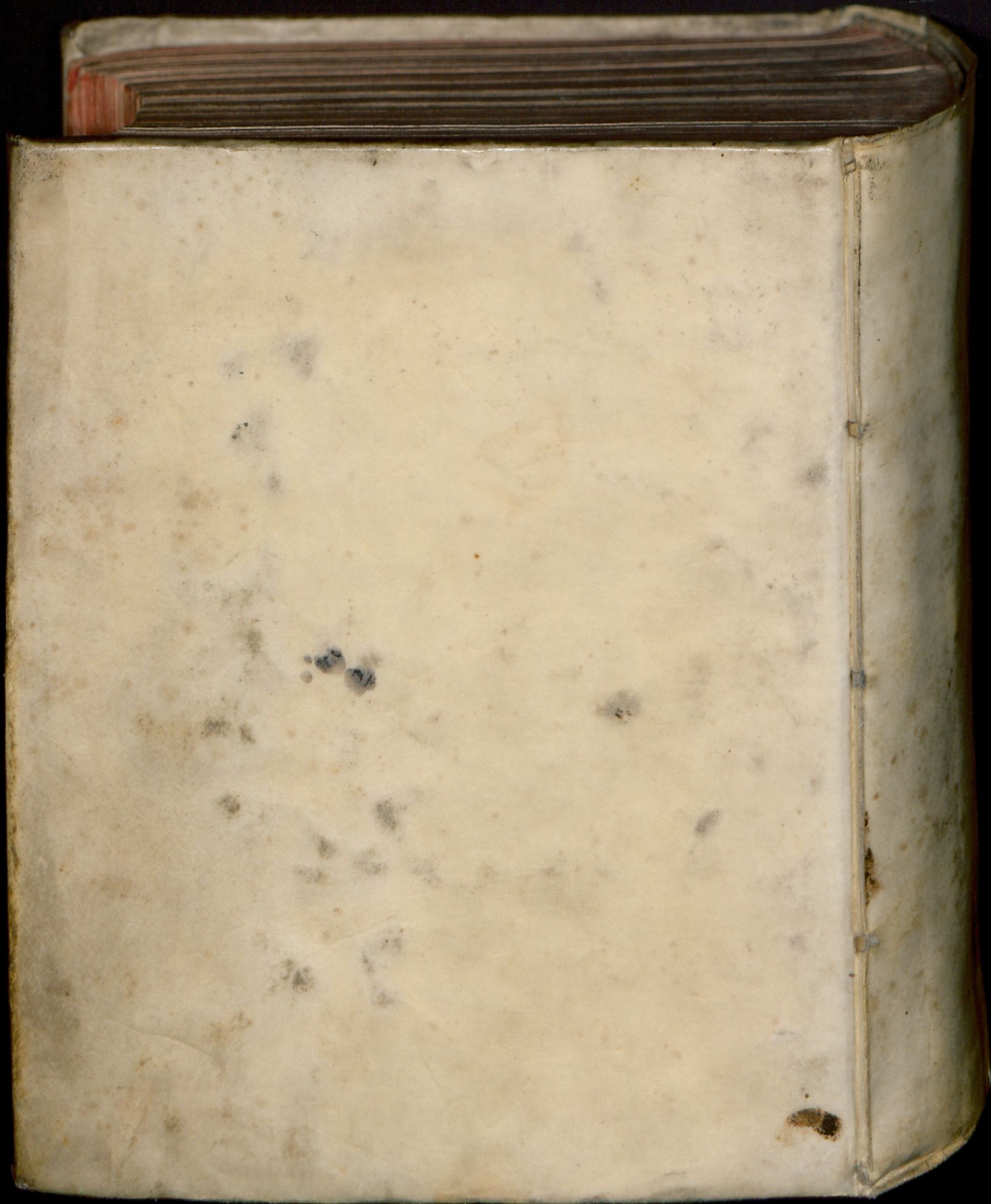
ULB Halle
003 904 288

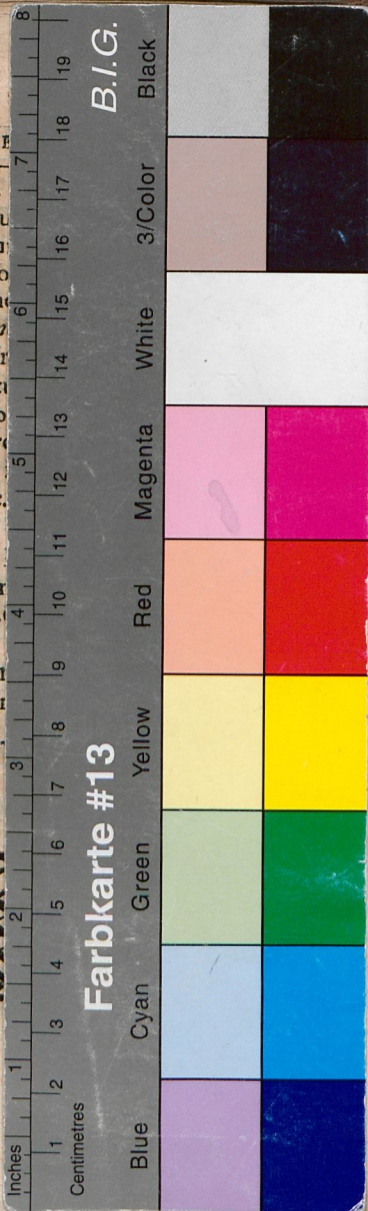
3

fr

Retw ✓

DISSERTATIO HISTORICO-PHILOLOGICA
DE

IEREMIA

ET

VATICINIO
EIVS,

QVAM

RECTORE MAGNIFICENTISSIMO,
SERENISSIMO PRINCIPE AC DOMINO,

DN. FRIDERICO WILHELMO,
PRINCIPE BORVSSIAE, MARCHIONE BRAN-
DENBURGICO, RELIQUA,

Annunte Amplisf. Collegio Philosophico,

PRAESIDE

M. CHRIST. BENED. MICHAELIS,
FAC. PHILOS. ADIVNCTO, *K.*

D. xxix. Jun. cIo Iccc XII.

IN ILLVSTRI FRIDERICIANA

H. L. Q. C.

Publicæ disquisitioni exponet

CHRISTIANVS *Berlin* / **Fridland. Megap.**
S. S. Theologiae & Philol. Stud.

HALÆ MAGDEB. LITTERIS CHRISTIANI HENCKELII, Acad. Typogr.